

Beslut

1. MILJÖRAPPORT 2024

Miljörapporten 2024

- 16 åtgärder som direkt/indirekt berör Barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter.
- Barn- och utbildningsnämnden har *sju* åtgärder som är genomförda eller som genomförs kontinuerligt.
- Det finns 9 åtgärder som är påbörjade.

Åtgärd 1: **Säkra cykelparkeringar och laddning av elbil.**

Beskrivning	Kommentar
Säkra och tillgängliga cykelparkeringar ska finnas vid kommunala arbetsplatser, skolor, förskolor, tåg- och busstationer och utvalda offentliga platser. Vid merparten av våra arbetsplatser ska anställda erbjudas att ladda sin privata elbil och i låsta kommunala cykelgarage ska laddning av elcykel möjliggöras.	Barn- och utbildningsförvaltningen har tillhandahållit cykelställ till vissa enheter där ökat behov uppstått och även satt upp informationsskyltar för att främja cykelanvändning. Förvaltningen har också lyft behovet av laddstolpar utanför enheter där ökat behov uppstått.

Åtgärd 16: **Främja fysisk aktivitet i städer och samhällen.**

Beskrivning	Kommentar
<p>Kommunen ska främja fysisk aktivitet i städer och samhällen genom att genomföra minst två av nedanstående insatser eller andra insatser med motsvarande effekt:</p> <ul style="list-style-type: none">- Främja aktiva transporter, d v s möjligheten att gå eller cykla till och från skolan.- Främja aktiva transporter, d v s möjligheten att gå eller cykla till och från arbetsplatsen.- Planera för säkra gång- och cykelvägar- Utveckla gröna, tillgängliga och trygga lekmiljöer för barn och unga	<ul style="list-style-type: none">• Under 2024 genomfördes en kampanj riktad till elever i årskurs F-6 på utvalda skolor i kommunen. Kampanjen hette "Gå och cykla till skolan" och fick stort genomslag där ca 180 elever rapporterade in att de deltog. Kampanjen pågick under 4 veckor och priser lottades ut bland de deltagande eleverna.

Åtgärd 2: Minska matsvinnet

Beskrivning	Kommentar
Fortsatt arbete med att minska matsvinnet i våra verksamheter enligt det arbete som finns samt fortsatt utåtriktad kommunikation.	<ul style="list-style-type: none">Barn- och utbildningsförvaltningen har utfört mätning av matsvinn under två veckor våren 2024. Alla kök har mätt kökssvinn, serveringssvinn och tallrikssvinn. Det totala matsvinnet under vårterminen 2024 är 50 g/portion.Den största delen av matsvinnet är serveringssvinnet och tallrikssvinnet som vardera står för 43 % av det totala svinnet. Därefter ligger kökssvinnet som står för 14 % av det totala svinnet.Mängden matsvinn skiljer mycket mellan tillagningskök och mottagningskök, tillagningsköken slänger 35 % mindre än våra mottagningskök, 43g/port jämfört med 65g/port. En av de största anledningarna är att i tillagningskök kan kocken lägga sina livsmedelsbeställningar närmre det planerade tillagningstillfället för att komma så nära rätt mängd beställd mat som möjligt samt kyla ner och värma upp lagad mat. Dessa möjligheter har inte våra mottagningskök. En annan viktig anledning är att våra kockar i tillagningskök kan anpassa sin matsedel efter matgästernas smak och preferenser.Mängden matsvinn skiljer sig också mellan verksamhetstyp. Det lägsta matsvinnet ser vi i grundskolekök (44g/port) och det högsta matsvinnet ser vi på förskolorna (71 g/port). Gymnasiet har ett matsvinn på 48 g/portion.Sedan hösten 2019 har barn- och utbildningsförvaltningen minskat sitt matsvinn med 41%, från 85 g/portion till 50g/portion.

Åtgärd 3: Upphandling av ekologiska livsmedel och utbildning i inköpssystemet.

Beskrivning	Kommentar
Vid upphandlingar av livsmedel ska aspekterna närproducerat och ekologisk beaktas som två parametrar. Inköparna av mat på inom socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen ska få utbildning i inköpssystemet och vikten av att välja ekologiska varor och produkter.	<ul style="list-style-type: none">• Under 2024 valde kosten inom både barn- och utbildningsförvaltningen samt socialförvaltningen att köpa in färre ekologiska produkter på grund av inflation och ekonomiska förutsättningar.• I och med en ny upphandling på hela livsmedelsortimentet hoppas vi kunna öka till tidigare nivåer samt lägga fram en strategisk plan för hur målet på 60 % ska kunna uppfyllas till 2030. En annan del i vår plan för ekologiska livsmedelsinköp är att vi ska hitta vissa nyckelvarugrupper som vi väljer ekologiskt som har bäst effekt på miljön; till exempel spannmål, potatis, morötter och lök.

Åtgärd 4: **Minska avfallet med fokus på papper och plast.**

Beskrivning	Kommentar
Alla förvaltningar arbetar aktivt med att minska sitt eget avfall med fokus på plastförpackningar och kontorspapper. Fokus ligger också på att minska onödiga engångsprodukter samt att i största möjliga mån återbruka.	<ul style="list-style-type: none">Alla barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter arbetar löpande med att minska mängden kontorspapper och engångsartiklar i plast, genom att till exempel minska antal utskrifter och undvika engångsprodukter vid möten.ReMida är en stor källa till återbruk, där de andra verksamheterna kan hämta exempelvis spillpapper istället för att konsumera nytt papper.ReMida har också arbetat med Agenda 2030 och särskilt mål 12.8 "Öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar" som de medvetet arbetat med under 2024.Det gör de genom att erbjuda olika lektioner och workshop för förskolor, skolor och fritidshem, pedagogiska möten för personal, samt erbjuda öppet hus för allmänheten och föräldramöten.

Åtgärd 5: Arbete i kommunens kemikaliehanteringssystem.

Beskrivning	Kommentar
Alla förvaltningar och bolag ska arbeta i kommunens digitala kemikaliehanteringssystem. Systemet hjälper oss att uppfylla grundläggande lagstiftning (uppdaterad kemikalieförteckning) samt att göra riskbedömningar av kemikalier och fasa ut farliga kemikalier.	<ul style="list-style-type: none">För barn- och utbildningsförvaltningen är arbetet igång både inom kosten, förskolan, grundskolan, gymnasie/vuxenutbildningen, städorganisationen och vaktmästarorganisationen med att inventera och riskbedöma produkter.Arbetet sker löpande vid till exempel inköp.På grundskolan och gymnasiet är det främst kemilärarna som arbetar med detta genom att ha rutiner och säkerhet kring kemikalier. <p><i>Åtgärden är gul då detta är ett pågående arbete i hela kommunen på flera plan.</i></p>

Åtgärd 6: Fasa ut farliga kemikalier.

Beskrivning	Kommentar
<p>Syftet med åtgärden är att minska användningen och spridningen av farliga kemikalier. En förteckning över vilka farliga kemiska ämnen som används i verksamheten upprättas i kommunens digitala kemikaliehanteringssystem. Kemikalierna ska riskbedömas och de mest miljö- och hälsofarliga ska fasa ut.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Kosten, förskolan, grundskolan, gymnasie/vuxenskolan och städorganisationen och vaktmästarorganisationen använder sig av kommunens kemikaliehanteringssystem.• Förskolan jobbar aktivt med kemikalieklok förskola.• Alla kemilärare arbetar aktivt med att fasa ut farliga kemikalier från undervisningen, både på grundskolan och på gymnasiet/vuxenskolan. <p><i>Åtgärden är gul då detta är ett pågående arbete i hela kommunen på flera plan.</i></p>

Åtgärd 7: **Kemikalieklok skola och fritidshem.**

Beskrivning	Kommentar
Skolorna och fritidshem ska börja arbeta enligt konceptet kemikalieklok förskola/skola. Syftet är att minska antalet kemikalier på fritids och skola och att barnen inte utsätts för onödigt många kemiska riskkällor i skolmiljön.	<ul style="list-style-type: none">• Under 2023 påbörjades en uppdatering av kemikalieklok handlingsplan inom förskola, som fram till februari 2025 är ute på remiss i verksamheterna.• Under 2024 fortsatte arbetet med att binda samman kemikalieklok förskola med fritidshem och grundskola f-3.• Grundskolan f-3 och fritidshemmen kommer att ha stor nytta av det arbete som har skett på förskolan inom kemikalieklok.• Under 2025 planeras kemikalieklok grundskola f-3 och fritidshem att implementeras i verksamheterna.

Innehåll

Kemikaliekloka förskolor i Vaggeryds kommun

Handlingsplan för kemikalieklok förskola

1. Vi rensar bort och fasar ut
2. Vi rensar bland skapandematerial
3. Vi rensar bland elektronik och byggmaterial (icke leksaker)
4. Vi fasar ut möbler på sikt
5. Vi rensar bland våra tillbehör och fasar ut på sikt
6. Vi ser över vilka kemikalier som finns och förvaras på förskolan

Rutiner för hygien och städning

7. Vi tvättar våra och barnens händer ofta
8. Vi använder handskar av polyeten eller nitril vid blöjbyten
9. Vi har tydliga städrutiner

Mat och tillagning

10. Servera mer ekologisk mat
11. Vi undviker konserverburkar
12. Vi använder kallt vatten till matlagning och dryck
13. Vi undviker plast vid tillagning, servering och förvaring
14. Vi byter ut våra vinylhandskar

Åtgärd 8: Öka kunskapen om allemansrätten.

Beskrivning	Kommentar
Kommunen ska se över och eventuellt förtydliga och utöka den information om allemansrätten som finns på kommunens hemsida. Kommunen ska under programperioden informera om allemansrätten och dess tillämpning vid minst ett tillfälle till allmänheten. Kommunen ska särskilt informera och föra dialog med barn och ungdomar, föreningsliv samt elever inom SFI.	<ul style="list-style-type: none">• Förskolan arbetar med omsorg om miljön och det förs dialoger i det dagliga arbetet med barnen.• På grundskolan, i fritidshemmen, gymnasiet och på vuxenutbildningen (SFI) diskuteras allemansrätten i undervisningen.• ReMida arbetar med allemansrätten när de har workshops utomhus, där de diskuterar och reflekterar kring det.

Åtgärd 9: Skugga i offentliga miljöer.

Beskrivning

För att **begränsa konsekvenserna av skadlig UV-strålning** ska kommunen vid arbetet med detaljplaner och exploatering alltid belysa **vikten av tillgången till skuggiga platser i offentliga miljöer, skolgårdar och förskolor**, äldreboenden, kommunala bostadsområden och kommunala idrottsplatser.

Kommentar

- Samtliga förskolor och fritidshem har antingen krontäckning eller soltak. Majoriteten har både soltak och krontäckning.
- Kartläggning som visar på detta är gjord 2024.

Åtgärd 10: **Främja barn och ungas tillgång till friluftslivet**

Beskrivning	Kommentar
<p>Öka kunskapen om barn och ungas tillgång till friluftsliv för att därmed kunna hitta sätt att successivt förbättra samt utveckla tillgång och möjligheter, både generellt och för särskilda grupper.</p> <p>Kommunerna genomför en inventering för att se vilka förskolor och skolor som har mer än 300 meter till ett grönområde.</p> <p>Kommunerna tar i samverkan med Länsstyrelsen fram en metod för uppföljning och utvärdering av i vilken utsträckning förskolorna och skolorna arbetar med friluftsliv.</p> <p>Kommunerna använder den nya kunskapen för att ta fram en handlingsplan, eller inkludera aktiviteter i befintliga styrdokument, för att öka barn och ungas tillgång till friluftsliv.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Kartläggning kring vilka skolor och förskolor som har mer än 300 meter till ett grönområde är genomfört under 2024.• Resultatet visar att majoriteten av alla förskolor och skolor uppfyller målet om att ha mindre än 300 meter till ett grönområde samt majoriteten har också förutsättningar att besöka dessa grönområden med en önskvärd frekvens.

Åtgärd 11: Gröna skolgårdar.

Beskrivning

Våra förskole- och skolgårdar utformas till **gröna skolgårdar** genom att t ex **plantera träd**, **anlägga odlingsplatser** samt **öka inslaget av grönytor** och **blommande växter**. Även intilliggande naturmiljöer kan nyttjas och utvecklas för pedagogisk verksamhet, lek och äventyr.

Kommentar

- Vid planering av nyetablering av förskola och skola förläggs dessa i stor del i anslutning till befintliga grönområden. Barn- och utbildningsförvaltningen kan informera berörda aktörer i processen om vikten av andelen grönyta i förhållande till hårdgjord yta på kommunens skol- och förskolegårdar; samt att denna åtgärd blir en del i planeringen av nya skolområden. Vi vill att skolområdena har en ökad andel träd samt att vi även vid byggnationen bevarar de träd som finns på området där en skola är planerad.
- Inom förskolan har det på vissa förskolegårdar planterats bär, frukt och grönt vilket blir en del av den pedagogiska verksamheten för barnen inom förskolan. Detta gör att barnen lär sig om processer kopplat till det som planteras.

Inte alla skolgårdar är gröna skolgårdar, men på sikt...

Åtgärd 12: Utöka naturpedagogiken i kommunen.

Beskrivning	Kommentar
Genom till exempel Remida kan utomhus- och naturpedagogiken utvecklas och utökas i kommunens skolor och förskolor.	<ul style="list-style-type: none">Förskolan jobbar aktivt med att utveckla gårdarna och vilket material som ska användas. Förskolorna har haft ett utökat fokus på undervisning utomhus under 2024. Inom detta har det skett utbildning av personal samt uppföljning. Detta ingår i förskolans teamuppdrag. Resultatet av utbildningen har inneburit ökad medvetenhet och planering när undervisning utomhus har skett.Alla grundskolor har minst en utedag med pedagogik där olika skolämnen plockas in. Östra skolan och Götafors skola jobbade ämnesövergripande och flyttade ut klassrummet i skogen under två dagar hösten 2024. Upplägget har utgått från åtta olika stationer med olika ämnesinriktningar. Ett exempel på station som eleverna besökte var bland annat; Vid lägerelden fanns uppdragskort med samarbetsövningar och mattekluringar för några grupper, andra jobbade med allemansrätten och tränade på olika sätt att bygga upp brasor som pyramideld och pargodeld. Friluftsdagarna var ett samarbete mellan många inblandande allt ifrån lärar- och fritidspersonal, kurator, bibliotekarie, slöjdlärare, Remida, miljöstrateg, kosten och vaktmästare. <p>Pågående åtgärd</p>

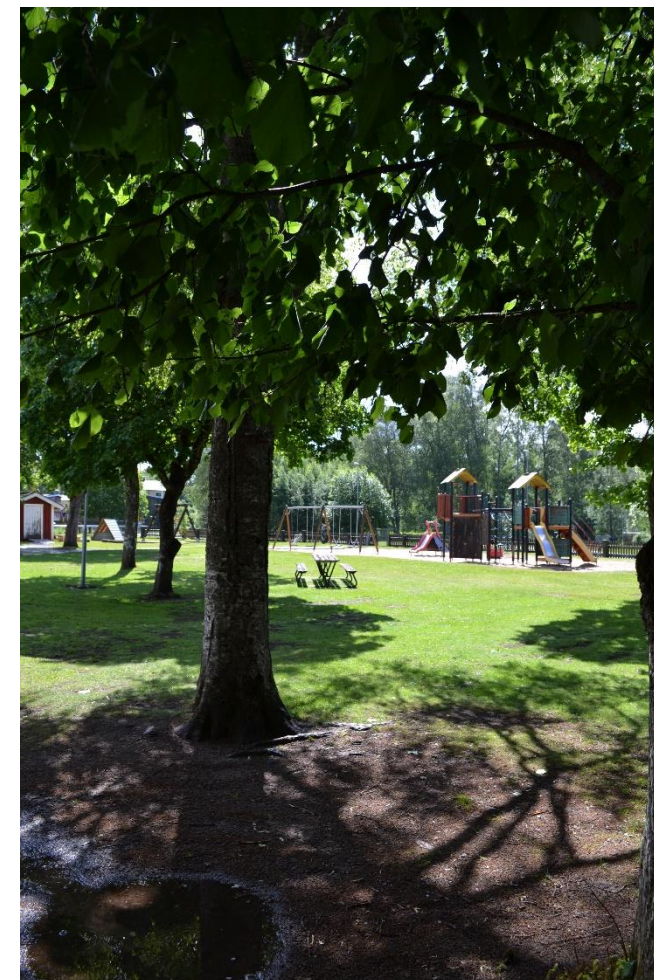
Åtgärd 13: Grönska i den bebyggda miljön.

Beskrivning	Kommentar
Grönskan i den bebyggda miljön ska öka genom att vi arbetar med grönstrukturplanen som ett kunskapsunderlag och utifrån den utför fysiska åtgärder. Det kan t ex vara att plantera träd, gröna tak/väggar eller öka grönyta och krontäckning på skolgårdar, äldreboenden och centrummiljöer. För Furugården, Sörgården och verksamheter inom funktionshinderomsorgen ska det även fokuseras på skugga och blomsteruppleverler.	<ul style="list-style-type: none">• ReMida planterade i samarbete med kommunledningskontoret, biblioteket och tekniska förvaltningen pallkragar med växter som gynnar pollinationer. De växterna fanns sedan kvar utanför biblioteket i Vaggeryd och utanför ReMida. Alla som ville kunde komma och plocka kryddor under hela våren och efter sommaren fick alla som ville ta upp hela plantor och ta med till sin gård.• I området kring Sörgårdsskolan har det gallrats och ravinen har tillgängliggjorts.

Åtgärd 14: Återplanteringsplan

Beskrivning	Kommentar
<p>En återplanteringsplan behöver tas fram för att säkerställa att rutiner finns för hur vi ska arbeta med återplantering av träd på kommunal mark. Det kan t ex handla om att ersätta gamla/skadade träd i samhällena, öka andelen lövträd i våra offentliga miljöer, skolgårdar och utemiljöer vid äldreboenden och kommunala bostadsområden, ersätta träd som tas ner vid exploatering (i samhällena). Återplantering av träd syftar till att träden ska bidra med skugga och stärka grönstrukturen.</p>	<p>Ser till att bevara/ta vara på naturlig grönska vid ombyggnation/nybygge.</p> <p>Bevaka våra skolgårdar om behov finns av fler träd/återplantering.</p> <p><i>Åtgärden är gul då detta är ett pågående arbete i hela kommunen på flera plan.</i></p>

Åtgärd 15: Minska nedskräpningen i kommunen.

Beskrivning	Kommentar
Kommunen ska aktivt arbeta med att minska problematiken kring nedskräpning, både genom information, egna insatser samt uppmuntrande till skolor, förskolor, föreningar och privatpersoner att plocka skräp.	<ul style="list-style-type: none">Skolor och förskolor deltar årligen på de nationella skräpplockardagarna.

Beslutsförslag

Förvaltning	Förvaltningen förordar arbetsutskottet att föreslå nämnden att godkänna miljörapporten 2024.
AU	Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott beslutar att: föreslå nämnden att godkänna miljörapporten 2024.
BUN	Barn och utbildningsnämnden beslutar: att godkänna miljörapporten 2024.

